

NEMEZELÉS KEZDŐKNEK:

E mesterség őshazája Ázsia. Olyan tájakon alakult ki, ahol nagy területeket elfoglaló füves puszták terültek el. Ezek a vidékek voltak juhtartásra alkalmasak, azé az állatéra, melynek gyapjából a nemez készül.

A legrégebbi nemez lelet Kr. e. 6. századból való. Ekkor az Ázsiában élő népek nomád, vándorló életmódot folytattak. Ebből következik, hogy "házaikat" is időről-időre új helyre kellett költöztetniük. Ekkor alakult ki a jurta, melynek vázát fa oszlopok adták, melyeket nemezzel borítottak be. A nemez filc szerű, vastag anyag. Meleg és viszonylag vízálló. Ezek a tulajdonságai tették alkalmassá, hogy belőle ruhákat, sátrakat, cipőket, takarókat, tarsolyokat készítsenek.

Hogyan készül a nemez?

A nemezelés lényege, hogy melegvízzel és kevés szappannal összedolgozzuk a gyapjút. Ez csak az alap, mivel rengeteg technika létezik. A nemezt lehet szabni, varrni, festeni, díszíteni.

Először azt írjuk le, hogyan kell labdát készíteni. Labdanemezálás során megismerkedhetünk a gyapjával, álagával, tulajdonságaival, és hogy hogyan reagál a vízre.

Szóval nemez labda:

Kell hozzá:

- meleg víz
 - szappan
 - gyapjút, fehér és színes is, ha szeretnénk rá mintákat
- Először kezünkbe vesszünk egy maroknyi gyapjút. Annyit, amennyi kényelmesen elfér a kezünkben, úgy, hogy ujjaink összeérnek. Gömböt formálunk belőle és összezárt kezünkben a meleg vízbe engedjük. Ott addig nyomkodjuk óvatosan, a formáját megtartva, amíg az összes levegő ki nem préselődik belőle, vagyis nem látunk több buborékot a víz felszínén.

Óvatosan letesszük az asztalra és kezünkről szappanos vizet csurgatunk rá. Ha mindenhol habos, újra kézbe vesszük és elkezdjük nyomkodni, görgetni, egészen addig, míg össze nem áll.

Újra letesszük magunk elé. Felső részére körülbelül 6 centiméter hosszú, tépett gyapjú csíkokat helyezünk. Fontos, hogy a tépéseket mindig azonos szálirányba helyezzük fel. Az új, száraz felületre megint szappanos vizet csorgatunk. Egyik kezünkbe felvesszük a labdát, másik kezünket kupola szerűen az újra bevizezett rész fölé rakjuk. Nagyon óvatosan a száliránnyal megegyezően elkezdjük simogatni. Ezt addig csináljuk, míg ez a felület is összeáll.

Ugyanezt kell a másik oldallal is végigcsinálni. A szálirány itt is ugyanaz legyen, mint az előző oldalon. Ahol a két oldal találkozik, ott különösen óvatosan kell a találkozó szálakat egymás mellé, alá, fölé egyengetni. Ha száraznak érezzük az anyagot nyugodtan lehet rá még vizet locsolni, ha a szálak kezünkhöz tapadnak, kicsit beszappanozzuk őket és újra jól fognak csúszni a nemezen. Mikor ez az oldal és a találkozási pontok is összeálltak, összenemezelted megint letesszük a labdát magunk elé. Amennyiben nagyobb labdát akarunk, ezt az eljárást addig ismételtetjük, amíg el nem érjük a kívánt méretet.

Most jöhet a díszítés. A színes gyapjúból vékony csíkokat tépünk és belemártjuk a melegvízbe. A vizes szálakat tetszés szerint elhelyezzük a labdán. Ha kialakítottuk a kívánt formát, újra szappanos vizet csepegtetünk rá és a mintát óvatosan az ujjunkkal addig dörzsöljük míg össze nem áll az alappal.

Ha kialakult a labda végleges mérete és mintája, akkor el lehet kezdeni erőteljesen és gyorsan a két tenyerünk között hengergetni. Kinyomjuk belőle a vizet és az asztallapon addig görgetjük, míg bőr illetve fa keménységű nem lesz. Ekkor lobogó forró vízbe kell dobni, párszor megmeríteni. Kivevés

után egy rongy segítségével kinyomjuk a vizet és kész a labdánk. A forró vízre azért van szükség, mert az mégjobban összerántja a nemez. Kell körülbelül egy nap míg a labda teljesen megszárad és máris lehet vele játszani, valakinek odaajándékozni vagy büszkén kirakni valami jól látható helyre, mint első nemez munkánk.

ÉKSZEREK NEMEZELÉSSEL:

Nemezelés II.

Nyaklánc I.

Először labda alapú nyakláncot csinálunk. Tehát fogni kell egy bőrszíjat és két végét összecsomózni. Ezután nemezelní kell egy egyszerű labdát úgy, hogy a bőrszíz csomója a közepén legyen.

Ilyenkor lehet rögtön színes gyapjúból dolgozni, de az is jól mutat, ha a hagyományos módon a fehér gyapjút díszítjük.

Karkötő

Az asztalra magunk elé apró gyapjú tépésekből egy kört rakunk ki. Erre kerül egy második sor, amely ellentétes irányban jön vissza úgy, hogy keresztezi az alsó tépéseket. A harmadik réteg iránya meg kell egyezzen az elsőével.

Ha mind a három sor készen van meleg, szappanos vízzel belocsoljuk. Elkezdjük összesimogatni. Egyik kezünket a körön belül tartjuk, a másikat pedig kívül, mindig figyelve arra, hogy a karkötő ne lapuljon nagyon ki. Mikor a felső rész összeállt, megfordítjuk a gyapjút és a másik oldalát is összesimogatjuk.

Ha mind a két oldal kellőképpen összenemezélődött, vagyis fel lehet emelni az asztalról, akkor a kezünkbe vesszük. Egy vékony és laza gyapjúcsíkkal spirálisan az egész karkötőt körbetekerjük. Újra szappanos vizet locsolunk rá és nagyon óvatosan összedolgozzuk az alappal az új csíkot. Ha ez is megtörtént, két tenyerünk közé vesszük a karkötőt és nem túl erősen hengergetjük.

Most jön a díszítés. Nagyon szép például, ha végigvezetünk egy vékony spirálvonalat a karkötőn. Esetleg az oldalán körbefuttatunk egy hullám illetve egyenes vonal. Az apró pöttyök, esetleg virágok is jól érvényesülhetnek.

Természetesen lehet a karkötőt színes gyapjúból készíteni. Sem az alap tépéseknek, sem a spirálnak nem kell fehérnek lennie, már akkor is használhatunk akár több színt is. Az ilyen karkötőt aztán lehet például fehérrel díszíteni. Ha tényleg több színt használunk, lehet, hogy nem is lesz szükség díszítésre.

A mintát eligazítjuk. Mikor elértük a kívánt alakzatot, óvatosan, hengergetéssel bedörzsöljük.

Utolsó lépés a kívánt méret elérése. Karikánkat két vonalba igazítjuk, majd egyik végéről indulva felhengerítjük és addig gyúrjuk, görgetjük, míg megfelelő méretű nem lesz, illetve fa vagy bőr keménységű.

A karkötő esetében komoly hibalehetőség, hogy túl nagy lesz és már semmilyen gyúrás nem segít. Ilyenkor újat kell készíteni, de az elején kisebb karikát kirakni.

Nyaklánc II.

Készíthetünk akkora karkötőt, amelyet nyakláncként használhatunk. Ebben az esetben a méretből adódóan sokkal több lehetőségünk van a díszítésre, hiszen nagyobb mintákat is kitalálhatunk.

Nyaklánc III.

Most is a karkötő készítésből indulunk ki. Megtehetjük, hogy csak egy fél karkötő, pontosabban egy hurkát készítünk. Olyat, melynek közepére belenemezelünk egy bőrszíjat. Ilyenkor a henger két végénél kell nagyon figyelni, elvékonyítani és szorosan ránemezelni a szíjra.

Gyűrű

Egyszerűen egy nagyon pici karkötő.

Természetesen még nagyon sok lehetőségünk van. Aki már túl van egy labda és egy karkötő készítésén, sok tapasztalatot szerezhettek. Ismeri a gyapjút, a tulajdonságait, kitapasztalhatta, hogy mennyi víz és szappan kell. Szóval, most már bátran lehet próbálkozni! Próbáljátok ki ötleteiteket, engedjétek szabadjára fantáziátokat!

Jó munkát!

